

BĂNCILE DIN ROMÂNIA

Între riscul economiei și economia riscului

Starea economiei privită structural și în ansamblu se regăsește fidel în bilanțurile băncilor. Băncile își racordează modelul operațional și de business funcție de mediul economic. Piața UE poate fi descrisă ca având un model bazat pe bancă, în situația în care cele mai multe gospodării și întreprinderi sunt finanțate de bănci și nu de piețele de capital.

Florin Dănescu
Președinte Executiv
Asociația Română a Băncilor

Valul de reglementare a piețelor financiare europene este extrem de vast și include, în special, capital mai mult și mai calitativ, raport de lichiditate mai mare, pârghie mai mică (adică mai puțin credit) și suprasolicitare de capital pentru instituții financiare mari și sisteme. În încercarea de a face față provocărilor, băncile depun eforturi pentru a-și îmbunătăți eficiența și pentru a extrage sinergii din cota de piață și din câștigurile de capital.

Dat fiind că, în plină criză de capital, reglementarea solicită tocmai tot mai mult capital, atât pentru creditele actuale cât și pentru cele viitoare, băncile acordă atenție mai degrabă portofoliilor de credite curente decât celor potențiale. Necesarul suplimentar de capital care se găsește din ce în ce mai greu și, în consecință, din ce în ce mai scump, vine în contradicție cu celelalte presiuni la care sunt băncile supuse.

O scurtă analiză strategică a forțelor ce acționează asupra industriei bancare conchide o presiune negativă pe toate componentele. Se constată o barieră la intrarea în industrie, în condițiile în care noul capital bancar nu poate diversifica competiția și nu poate reduce prețul produsului bancar cât timp investitorul găsește o

pieță mai puțin profitabilă decât cele din jur, percepție negativă a unor consumatori și un criticism accentuat al media vis-a-vis de industrie și o piață foarte puțin adâncă fără instrumente complementare creditului bancar.

Rentabilitatea activelor piețelor din jurul nostru este între 1% și 6% față de pierderea înregistrată de sistemului bancar românesc în 2012, când ROA a fost de -0.58%.

Băncile sunt nu numai furnizori de credit și de alte servicii și produse în economie, ci și mari clienți pentru alte industrii. Ajustarea industriei bancare se regăsește pregnant în diminuarea facturilor emise de aceste industrii. Astfel se acumulează așteptări de la industria bancară care cu timpul se transformă într-o criticism sancționatoriu. Presiunea pe costuri a furnizorilor poate crește ducând într-o spirală periculoasă la alte nemulțumiri ale clienților bancari.

Instituțiile de credit sunt obișnuite cu monitorizarea și criticismul cu privire la reținerea lor în creditare. Acest lucru este de așteptat având în vedere importanța rolului lor în finanțarea întreprinderii și importanța fundamentală a acestei industriei în economie și în societate.

Aceste dificultăți de percepție sunt legate de însăși decizia de creditare ca proces rațional. Companiile mai mici pot fi îngrijorate sau nemulțumite de un tratament mecanicist al cererii de creditare și de transmiterea unui răspuns care este prea puțin sau deloc explicat. Băncile trebuie să-și focalizeze atenția pe comunicare, explicând complexitatea evaluării cererii de creditare și importanța factorilor calitativi în afară de cifre, în special atunci când se uită la viitorul unei afaceri. Mai presus de toate, presiunea pusă pe bănci pentru a crește creditarea indiferent de riscurile de credit și suspendarea judecății de creditare vine în

contradicție cu lecția învățată din criză și cu noul val de reglementări prudentiale ce au fost și urmează a fi implementate. Inclusiv la exit, se constată două dinamici contradictorii.

Sistemul bancar românesc își demonstrează dedicația pentru economia românească prin finanțarea a 91% din totalul finanțării economiei românești cu numai 63% active bancare din PIB. Aceasta trebuie comparată cu cele 360% active în PIB ale băncilor UE 27 care asigură numai 70-75% din total finanțare. În concluzie, băncile din România au o participare la riscul de credit al economiei românești mult mai mare decât cea europeană.

În consecință, nu se pune problema unui exit din cadrul industriei. Totuși, se constată o pierdere din substanța comercială a industriei prin apariția de substitute care pot fi cuprinse de termenul european de shadow banking. Shadow banking înseamnă instituții sau activități financiare ce nu fac obiectul reglementărilor financiare bancare.

Pentru a evita arbitrajul de reglementare între industria bancară și industria paralelă, reglementarea europeană ar trebui să urmeze dictonul „aceiași risc – aceeași regulă“.

Pentru ca IMM-urile și nu numai să-și califice cererea de creditare, trebuie să dețină și o bună capacitate de colateralizare a creditului. Portofoliile curente de garanții sunt erodate de criză, iar economia noastră nu are acumulări la nivelul consistent al țărilor dezvoltate. Putem spune că, în acest moment, sunt prea puține rezerve pentru o creditare suplimentară.

Decizia băncilor este într-o măsură din ce în ce mai reglementată, iar dilema existențială a momentului rămâne și pentru bănci, dar și pentru reglementare aceeași între riscul economiei și economia riscului.